

Belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van mensenrechten in 2017

Amnesty International documenteerde in 2017 ernstige mensenrechtenschendingen in 159 landen. Hieronder enkele voorbeelden.

Afghanistan

De burgerbevolking leed onder wijdverbreide mensenrechtenschendingen als gevolg van het voortdurende conflict in het land. Het aantal burgerslachtoffers bereikte een recordhoogte. Op 31 mei werden tijdens een van de heftigste aanvallen op Kabul meer dan 150 mensen gedood tijdens een bomexplosie. Ondanks de grote risico's groeide het aantal migranten en vluchtelingen dat vanuit Europa gedwongen werd terug te keren naar Afghanistan.

Australië

Australië handhaafde het strenge *offshore processing*-beleid: het deporteren van vluchtelingen naar kampen op eilandjes ver uit de kust, in Papoea-Nieuw-Guinea en Nauru. Daar worden zij vastgehouden onder omstandigheden die meer weghebben van bestraffing dan van het bieden van bescherming. Het rechtssysteem blijft in gebreke waardoor inheemse bewoners, en met name kinderen, gevangengezet worden, slachtoffer worden van schendingen en mensen in detentie overlijden.

Het parlement keurde een nieuwe wet goed waardoor ook homoseksuelen en lesbiennes kunnen trouwen. Dit gebeurde nadat een meerderheid van de bevolking tijdens een nationale peiling voor het huwelijk met mensen van dezelfde sekse had gestemd.

China

De regering vaardigde onder het mom van 'nationale veiligheid' nieuwe wetten uit die de mensenrechten ernstig bedreigen. Nobelprijswinnaar Liu Xiaobo stierf in gevangenschap. Activisten werden opgepakt en vervolgd vanwege vage aanklachten zoals 'ondermijning van de staatsmacht'. De controle op internet werd verscherpt, net zoals die op alle vormen van religieuze uitingen. In Hongkong kwam de vrijheid van meningsuiting onder druk te staan nadat de regering activisten vervolgde die strijden voor meer democratie.

Colombia

Een jaar na het historische vredesakkoord tussen de autoriteiten en de FARC wordt het leven van duizenden mensen nog steeds beheerst door het gewapende conflict. Burgers, met name de inheemse en Afro-Colombiaanse bevolking en boerengemeenschappen, en activisten zijn de belangrijkste slachtoffers van het geweld.

Filipijnen

Door een gewelddadige anti-drugscampagne werden duizenden mensen buitengerechtelijk geëxecuteerd door de politie, met name mensen uit de arme gemeenschappen. Hoewel pogingen om de doodstraf weer in te voeren werden tegengehouden, worden mensen die tegen de herinvoering zijn lastiggevallen en geïntimideerd door regeringstroepen.

Frankrijk

De noodtoestand werd opgeheven. Daarvoor in de plaats kwam een nieuwe wet waarmee de regering meer macht krijgt om maatregelen tegen terrorisme door te voeren. Hierdoor worden

fundamentele rechten ingeperkt. De autoriteiten treden streng op tegen migranten en vluchtelingen en sturen de meesten die via Italië het land binnenkomen, terug. Ook werden honderden mensen teruggestuurd naar Afghanistan. De Franse regering gaat door met de verkoop van wapens aan landen waar de kans bestaat dat zij worden gebruikt voor mensenrechtenschendingen.

Israël en de Bezette Palestijnse Gebieden

In juni 2017 was het 50 jaar geleden dat de bezetting van de Palestijnse Gebieden begon. De Israëlische autoriteiten intensifieerden de bouw van illegale nederzettingen en de aanleg van infrastructuur op de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jerusalem. De bewegingsvrijheid van Palestijnen werd sterk ingeperkt. De autoriteiten gebruikten tal van maatregelen, zowel in Israël als in de Bezette Palestijnse Gebieden, om mensenrechtenverdedigers tegen te werken die de Israëlische bezetting bekritiseren.

Kenia

Veiligheidstroepen en de regering pakten critici aan, met name rond de omstreden verkiezingen in augustus 2017. Een hoge functionaris van de verkiezingscommissie, Chris Msando, werd doodgemarteld. De politie trad hardhandig op tegen demonstranten die voor de oppositie waren; 46 mensen werden gedood. Het Hooggerechtshof voorkwam dat de regering Dadaab, het grootste vluchtelingenkamp wereldwijd, sloot.

Libië

Er heerst chaos in Libië, waar de door de Verenigde Naties gesteunde interim-regering van Nationale Eenheid probeert orde te scheppen. Het machtsvacuüm heeft desastreuze gevolgen voor de bevolking en op migranten die vanuit Libië Europa proberen te bereiken. Zij zijn slachtoffer van afpersing, mensenhandel en ontvoering. Ook zijn er berichten over slavernij.

Mexico

Activisten en journalisten worden bedreigd, aangevallen en gedood. Ook komen digitale aanvallen veelvuldig voor. Mexico kreeg een recordaantal asielaanvragen, met name van mensen uit El Salvador, Honduras, Guatemala en Venezuela. Nieuwe gegevens laten zien dat twee derde van alle vrouwen te maken krijgt met geweld omdat ze vrouw zijn. Twee grote aardbevingen brachten de schrijnende situatie rond het recht op onderdak aan het licht.

Myanmar

Honderdduizenden Rohingya's onvluchtten de staat Rakhine vanwege geweld. De crisis in 2017 is de jongste beproeving voor de Rohingya's die onder een apartheidsregime leven, waarbij ze nagenoeg op alle fronten worden beperkt. In het noorden van het land namen de gevechten tussen het regeringsleger en gewapende etnische groeperingen toe, waardoor meer dan een half miljoen mensen afhankelijk zijn geworden van humanitaire hulp. De vrijheid van meningsuiting blijft gebonden aan strikte beperkingen en mensenrechtenverdedigers worden geïntimideerd.

Nederland

De in 2017 aangenomen Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (ook wel de Sleepwet genoemd) vormt een bedreiging voor de privacy en vrije meningsuiting van alle Nederlanders. De Sleepwet maakt het mogelijk om communicatie op grote schaal te onderscheppen terwijl er

onvoldoende waarborgen zijn om te voorkomen dat de informatie in handen van buitenlandse geheime diensten terecht komt. Ongedocumenteerde migranten worden hun rechten ontnomen. De autoriteiten hebben de aanbeveling van de VN-Commissie voor Economische, Sociale en Culturele rechten niet overgenomen om ervoor te zorgen dat iedereen, ook ongedocumenteerden, gebruik kunnen maken van de minimum basisrechten zoals het recht op voedsel, onderdak, gezondheidszorg, water en sanitaire voorzieningen. Etnisch profileren door de politie blijft een punt van zorg, evenals het gebruik van Tasers door de politie.

Polen

De Poolse regering verstevigde haar grip op de rechtsspraak, ngo's en de media. Tegen demonstranten wordt hard opgetreden en vrouwen die toegang willen tot een veilige en legale abortus worden tegengewerkt. Duizenden mensen gingen de straat op om de regering ervan te weerhouden deze beperkende wetgeving aan te nemen.

Rusland

Poetins onderdrukking van de vrije meningsuiting leek niet af te nemen; de regering arresteerde honderden vreedzame demonstranten. Tal van activisten werden willekeurig vastgezet, geslagen en geïntimideerd. Op de Krim werden mensen die zich uitspreken tegen de illegale Russische annexatie gestraft met verbanning of gevangengezet. De wetten die demonstraties tegengaan, bleven onverminderd streng en de wet tegen 'homo-propaganda' werd nog steeds gebruikt om LHBTI's te vervolgen.

Saudi-Arabië

Ondanks van hogerhand aangekondigde hervormingen beperken de autoriteiten nog steeds in hoge mate de vrijheid van meningsuiting, van vergadering en van vereniging. Vrouwen worden nog steeds stelselmatig gediscrimineerd, zowel in de wet als in de praktijk. Mensenrechtenverdedigers werden na oneerlijke processen tot gevangenisstraf veroordeeld. Shia-activisten werden geëxecuteerd en marteling en mishandeling van gevangenen kwam nog steeds op grote schaal voor.

Syrië

De wrede oorlog die wereldwijd voor beroering zorgt, ontwikkelde zich: Islamitische Staat is teruggedrongen en het is de verwachting dat in 2018 militaire successen tegen ís gemeld kunnen worden. Mensenrechtenschendingen komen nog steeds voor, waarbij de Syrische regering en de door de Verenigde Staten geleide coalitie aanvallen uitvoeren waarbij burgerslachtoffers vallen.

Turkije

Tijdens de voortdurende noodtoestand worden de mensenrechten geschonden. Afwijkende meningen worden meedogenloos onderdrukt, waarbij vooral journalisten, politieke activisten en mensenrechtenverdedigers – ook Amnesty's medewerkers – het doelwit zijn. Turkije vangt nog steeds de grootste groep vluchtelingen ter wereld op, onder wie alleen al 3 miljoen geregistreerde Syrische vluchtelingen. Het risico op gedwongen terugkeer blijft bestaan.

Verenigde Staten

De schokgolf van Trumps presidentschap werd wereldwijd gevoeld, zoals het reisverbod voor moslims en ander beleid dat gericht is op het tegengaan van immigratie waardoor de veiligheid van

migranten, vluchtelingen en asielzoekers werd bedreigd. De regering Trump schoot te kort op het gebied van vrouwenrechten, steunde marteling publiekelijk en probeerde miljoenen mensen gezondheidszorg te ontnemen. De regering ondermijnde de media, nam geen duidelijke stelling in over *white supremacy* ('witte overheersing'), discrimineerde transgenders en overweegt minder restricties in te voeren voor de export van kleine wapens.

Venezuela

Het land maakte een van de ergste crises op het gebied van de mensenrechten door in haar recente geschiedenis. Er heerste in politiek opzicht een chaotische situatie. Er was gebrek aan voedsel en medicijnen, waar duizenden mensen tegen protesteerden. Mediabedrijven werden met sluiting bedreigd, de vrijheid van meningsuiting lag aan banden. Protesten werden door de veiligheidspolitie met buitensporig veel geweld uiteengeslagen. Mensen die zich tegen de regering uitspreken werden willekeurig opgesloten. Ook zijn er meldingen dat demonstranten zijn gemarteld en seksueel zijn misbruikt.

Jemen

Het gewapende conflict tussen Houthis-rebellen en regeringstroepen duurt sinds 2014 voort. Dat heeft tot duizenden burgerslachtoffers geleid. De oorlog bemoeilijkte in het armste land in het Midden-Oosten de toegang tot voedsel, water en medische zorg ernstig. In september 2017 besloten de Verenigde Naties een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de vermeende mensenrechtenschendingen begaan door alle betrokken partijen.

Zimbabwe

Het vertrek van de voormalige president Robert Mugabe, die verantwoordelijk was voor een lange lijst van mensenrechtenschendingen, werd met veel instemming ontvangen. Activisten bleven er met protesten bij de regering op aandringen verantwoordelijkheid te nemen voor de schendingen, maar de regering volhardde in het onderdrukken van critici. Onder verslechterende economische omstandigheden worden het recht op voedsel, gezondheid en andere economische en sociale rechten bedreigd.